

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för kultur-, religions- och utbildningsvetenskap

Föräldraengagemang - reflektioner kring engagemang i barns föreningsidrott

En intervjustudie med fyra föräldrar till barn som deltar i
föreningsidrott

Anna Gehlin

2014

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Pedagogik 61-90 hp
Hälsopedagogiska programmet

Handledare: Elisabet Hedlund
Examinator: Peter Gill

Gehlin, Anna. (2014) *Föräldraengagemang - reflektioner kring engagemang i barns föreningsidrott. En intervjustudie med fyra föräldrar till barn som deltar i föreningsidrott.* Kandidatuppsats i pedagogik. Akademin för utbildning och ekonomi. Högskolan i Gävle.

Sammanfattning

Föräldraengagemang är viktigt för barn, även för idrottsföreningar men det ideella arbetet glöms ofta bort. Att vara engagerad idrottsförälder är en balansgång mellan att vara uppmuntrande och att ställa krav och att pressa barnen. *Syftet* var att undersöka hur föräldrar till barn som deltar i lagidrott ser på sitt föräldraengagemang. Vad uppger föräldrar till barn som är aktiva inom föreningsidrott för omständigheter som inverkar på deras engagemang? Detta för att se om det finns sakförhållanden som föräldrarna uppfattar som väsentliga för deras engagemang. *Urvalet* var föräldrar till barn som spelar lagidrott i förening i ett län i Mellansverige. *Metod* för undersökningen var intervju, informanterna fick berätta och reflektera över det egna föräldraengagemanget. Data tematiserades sedan in i faktorer som påverkat föräldrarnas engagemang. *Resultatet* redovisas i dessa teman som utgörs av omständigheter som hittats i föräldrarnas reflektioner. *Slutsatsen* var att föräldrarna engagerar sig i första hand för att deras barn har ett intresse för att idrotta och de vill se att barnen är lyckliga. Att engagemanget bidrar till en gemenskap med andra föräldrar gör det till en positiv erfarenhet. Respondenterna tydliggör att föräldraengagemang sker på den enskilda förälderns egen nivå, alla kan hjälpa till med något.

Nyckelord: föräldraengagemang, idrott, barn, uppmuntran, socialt kapital, gemenskap, pedagogik.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Problemformulering	2
3. Syfte.....	2
3.1 Frågeställningar	2
4. Tidigare forskning	2
5. Föräldrar, barn och idrott.....	3
5.1 Föräldrar och idrott.....	4
5.2 Föräldrar som förebild	4
5.3 Relationer och påverkan	5
6. Socialt kapital eller socialt tryck?.....	6
6.1 Social interaktion.....	6
6.2 Grupper och nätverk	7
6.3 Normer.....	8
7. Sammanfattning.....	9
8. Metod.....	10
8.1 Datainsamlingsmetod	10
8.2 Urvalsprocess	11
8.3 Tillvägagångssätt.....	12
8.4 Databearbetning.....	12
8.5 Etiska principer.....	13
9. Resultat	14
9.1 För barnens skull	14
9.2 Det blir en gemenskap	15
9.3 Dra sitt strå till stacken	16
10. Diskussion	18
10.1 Resultatdiskussion	18
10.2 Metoddiskussion.....	21
11. Slutsatser.....	22
Referenser.....	24

Bilaga 1 - Missiv

Bilaga 2 - Intervjufrågor

1. Inledning

Intresset för barn- och ungdomsidrott är stort i Sverige, 80 % av alla barn har någon gång deltagit i föreningsidrott (Patriksson & Wagnsson, 2004). Trots detta är det få som väljer att fortsätta med idrotten i tonåren och upp i vuxen ålder. Många omständigheter inverkar på valet att fortsätta eller sluta idrotta. En möjlig faktor till att många unga väljer att gå ur sin förening som uppmärksammas är föräldrars dåliga engagemang i barnens idrottande. Ett dåligt engagemang kan vara elaka kommentarer eller hot för att få barnen att prestera. Det har framkommit att ett stort antal barn och ungdomar någon gång upplevt rädsla eller obehag inför att gå till träning eller tävling på grund av föräldrars beteende vid deltagande (Olsson, Wahlund & Norberg, 2014). Karp (2004) har studerat hur föräldrar ser på sitt eller sina barns idrottande men inte hur föräldrar reflekterar kring sitt eget engagemang i idrottandet. Föräldrarna utgör en stor del i att idrottandet för unga är möjligt, oftast är det de som introducerar idrotten för barnet, skjutsar till träningar och ser till att barnets vardag med idrott fungerar. Det är föräldrarnas engagemang och inställning till idrottandet som kan komma att avgöra huruvida barnet trivs med idrotten och kommer att fortsätta med den eller om föräldrars engagemang är uppmuntrande eller upplevs som krav på prestation (a.a.). Augustsson (2008) har studerat hur unga upplever press från föräldrar. Dock är inte föräldraengagemanget i föreningsidrottande och hur föräldrar reflekterar över det egna engagemanget vida studerat och det är detta ämne jag vill belysa med denna studie.

I det uppmärksammade UR programmet ”Idrottens himmel och helvete” (Olsson, Wahlund & Norberg, 2014) diskuteras hur föräldraengagemanget påverkar barn och ungdomar och deras idrottande. Det har framkommit att många barn och ungdomar upplever obehag och tycker att det är jobbigt när föräldrar är med vid träning och tävling på grund av deras beteende (a.a.). Ett omdiskuterat fall där en pojke blev lämnad kvar efter en tävling för att pappan inte var nöjd med sonens insats har väckt debatt (Pettersson Normark, 2012). Föräldrars uppmuntran och påhejande kan lätt gå över gränsen och upplevas som krav och press att prestera av de unga.

2. Problemformulering

Att föräldrar är en stor del i ett barns liv är känt. Deras engagemang i barnens idrottande är en faktor som gör att barn- och ungdomsidrotten fungerar. Men det är även på grund av föräldrarna som vissa barn inte vill delta i föreningsidrott och väljer att sluta idrotta. Föräldraengagemanget som går från att stödja och uppmuntra till att pressa och ställa krav på barnet skapar alltjämt debatt i samhället (se Pettersson Normark, 2012; Olsson, Wahlund & Norberg, 2014). Vad är det som kan ligga till grund för att föräldrar visar intresse för verksamheten runt barns idrottande?

3. Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur föräldrar uppfattar det egna engagemanget i sitt eller sina barns idrottande. Detta genom att låta föräldrarna resonera kring sitt engagemang. Jag vill studera hur föräldrar till barn som är aktiva inom föreningsidrott reflekterar över vad som kan ha inverkan på deras engagemang kring barnens idrottande.

3.1 Frågeställningar

Jag kommer i min studie att utgå från två frågeställningar för att uppfylla undersökningens syfte.

- Vilka reflektioner finns i föräldrarnas beskrivningar av det egna engagemanget?
- Vilka omständigheter uppger föräldrarna som har betydelse för deras engagemang?

4. Tidigare forskning

I detta kapitel kommer tidigare forskning om föräldraengagemang att redovisas. Det är forskning gjord i Sverige som beskriver engagemang kring föreningsidrott ur föräldrars perspektiv.

Föräldrar engagerar sig på olika nivåer i sitt barns idrottande. Det kan vara ett passivt eller ett aktivt engagemang. En del föräldrar är deltagande genom att coacha lag eller har en post inom idrottsföreningen medan andra föräldrar inte engagerar sig annat än att

skjutsa till och från träningar (Karps, 2004). Det är föräldrar och deras engagemang som är avgörande för att barnidrotten finns och kan fortsätta att utvecklas (Augustsson, 2008). Wagnsson och Patriksson (2005) uppmärksammar att 80 % av de föräldrar som deltagit i deras undersökning på något sätt är engagerade i sina barns idrottsförening och idrottande. De drar slutsatsen att föräldrarna generellt har en positiv inställning till att arbeta och hjälpa till i föreningarna men noterat är att föräldraengagemanget till största del utgörs av att lämna och hämta barnen och sedan syftar engagemanget till så kallade punktinsatser som inte är tidskrävande (a.a.). Den vanligaste orsaken till att föräldrar inte engagerar sig i verksamheten kring barnens idrottande uppges vara att tiden inte räcker till och att föräldrarna inte vill binda upp sig på extra uppdrag (Karps, 2004). Trots detta anser många att det är en norm att vara engagerad som förälder, att det är ett sätt att ta ansvar för sitt barn (Forsberg, 2010). Dock tycker inte alla att engagemanget alltid är positivt. Föräldrar berättar att de upplevt att det sätts krav på att de som föräldrar ska vara aktivt deltagande när deras barn börjar med föreningsidrott (Karps, 2004). I *Den goda barnidrotten* (2004) beskrivs detta som till en början lätt engagemang som sedan smygande blir allt fler och större krav på föräldrarnas deltagande i verksamheten. Denna press på föräldrarna kan leda till konflikter inom föräldragruppen och även inom flera grupper i idrottsföreningen (a.a.). Enligt Wagnsson och Patriksson (2005) är det föräldrar till barn som deltar i lagidrott som engagerar sig mest. De menar att detta kan bero på att det är fler träffar i samlad form inom lagidrotter där föräldrar har möjligheten att träffa varandra och knyta an sociala kontakter – får ett socialt kapital (a.a.).

5. Föräldrar, barn och idrott

I avsnittet *Föräldrar och idrott* förklaras föräldrars roll i barnens idrottande, hur föräldrar kan påverka barn till att börja idrotta och få barnen att fortsätta med fysisk aktivitet. Därefter följer *Föräldrar som förebild* som belyser hur föräldrar genom gott och dåligt beteende kan göra intryck på barn. I avsnittet *Relationer och påverkan* förklaras samband mellan engagerade föräldrar och barns upplevelser av idrottande. Förhållanden och relationer som påverkar både barnen och föräldrarna i det idrottsliga sammanhanget belys.

5.1 Föräldrar och idrott

Föräldrar har en avgörande roll i barns liv, även när det kommer till idrottande. Det är genom föräldrars hälsobeteenden barn utvecklar egna hälsovanor (Trost, Sallis, Pate, Freedson, Taylor & Dowda, 2003). Föräldrars uppmuntran till rörelse är en faktor som påverkar ungas motivation till att vara fysiskt aktiva (Keegan, Harwood, Spray & Lavalley, 2009). Många av föräldrarna som är uppmuntrande och engagerade i sina barns idrottsförening har själva varit aktiva eller är aktiva i föreningen. Detta kan bero på att ett aktivt engagemang kräver ett intresse för idrotten, de som är intresserade av idrotten väljer att engagera sig så att även deras barn är fysiskt aktiva inom samma sport som de själva tycker om (Wagnsson & Patriksson, 2005). Föräldrar berättar i Karpss studie (2004) att de anser att förhållandena på träningar för barn och unga ska vara positiva och uppmuntrande för att kunna stimulera utveckling och lärande. Men det kan vara så att föräldrar som engagerar sig och deltar vid barnens träningar bidrar till ett dåligt klimat så att barnen upplever en press att prestera. Erzmoneit och Thompson (2010) har med SISU Idrottsutbildarna tagit fram och publicerat ett material som idrottsföreningar kan använda sig av i syfte att utbilda föräldrar till barn som idrottar. *Så blir du världens bästa idrottsförälder* (2010) heter utbildningen och bygger på att föräldrar får ta del av en utbildning och själva vara med och diskutera och reflektera kring vad en god idrottsförälder är. Föräldrar som är engagerade i sitt barns idrottande kan med kritik påverka barnets utveckling och lärande inom sporten. Genom att använda konstruktiv kritik uppstår en positiv känsla hos de unga, glädjen och viljan att nå ett mål blir större (Keegan et al., 2009), till skillnad från negativ feedback som lätt kan ta bort glädjen i att idrotta. Föräldrar är förebilder när det kommer till uppförande. Deras deltagande påverkar barnens uppförande och beteende eftersom att barn kan ta efter det som de vuxna säger och gör.

5.2 Föräldrar som förebild

Föräldrar och andra vuxna är förebilder för barn och för att barnen ska lära sig det som kallas för gott uppförande är det viktigt att föräldrar har en nära relation med sina barn (Forsberg, 2010). Denna relation byggs upp, utvecklas och pågår för många föräldrar och barn i idrottens värld. Dock är det många föräldrar som vittnar om att de upplevt ett olämpligt beteende hos andra föräldrar och vuxna på barnens tävling eller match (Karpss, 2004). Bland annat att föräldrar inte accepterat domarbeslut och tjafsat emot och skrikit elaka kommentarer till motståndare i andra laget. Då blir tanken om att föräldrar är

förebilder som ska föregå med gott exempel kontraproduktiv. Den eventuella influensen till ett negativ beteende drabbar då inte bara det egna barnet utan även de barn som idrottar i föreningen och spelar i andra lag.

Gottzén och Kremer-Sadliks (2012) har studerat hur pappor som engagerat sig i sina barns idrottande som coach ser på sin ledarroll. En pappa reflekterar över sitt sätt som han coachat sin dotter på inom fotbollsföreningen. Pappan tror att hans roll som coach påverkade dottern i hennes val att sluta med fotbollen. Han menar att hans uppmuntran riktats fel och pappan upplever detta som ett misslyckande i att vara en stödjande förebild. Mamman till dottern berättar att pappan kan ha pressat deras dotter för hårt (a.a.). Engagemanget från föräldern går över gränsen och barnet som idrottar tappar intresset när det kommer med för mycket press på prestation. Relationen mellan förälder och barn kan även ta skada av ett engagemang som är missriktat.

5.3 Relationer och påverkan

Att som förälder vara engagerad i sitt barns idrottande påverkar inte bara föräldern själv utan även barnet och dess vilja till att sporta. Att ha sin pappa som coach kan vara positivt då barnet får umgås mer med sin förälder och en god relation kan byggas upp (Gottzén & Kremer-Sadlik, 2012). För vissa barn kan det dock upplevas som negativt när coachen, som är ens förälder, utvärderar prestationer och kritiserar resultat som idrottslaget gemensamt har presterat. Det blir en press för barnet att åstadkomma bättre resultat och att bidra mer i laget. Detta kan påverka barnets vilja och glädje till att idrotta negativt (a.a.). Pressen kan även följa med hem och påverkar klimatet i hemmet när en förälder är tränare för barnets lag. De föräldrar som själva utövat samma sport som barnen praktiserar har i större utsträckning en benägenhet att vara pådrivande (Forsberg, 2008). Det är viktigt att föräldern gör skillnad på att vara förälder och tränare. Om föräldern till lika tränaren har ett pedagogiskt ledarskap och väl avgränsat sätt att coacha sitt barn i laget kan både relationen mellan föräldern och barnet förbättras och barnet kan få en positiv upplevelse av sporten.

Enligt Hinic (2004) kan barns motivation till att idrotta kopplas till självkänsla och till känslan av att ha kul. Han menar att desto mer ett barn upplever att idrotten är kul så blir viljan att sporta större. Att idrotta påverkas även av känsla av laganda, hälsoaspekter och att utvecklas inom sporten (Hinic, 2004). Forskningen lyfter vidare

fram relationen mellan föräldrars involvering och upplevelsen av sporten. Beröm och förståelse från föräldrar upplevs som positivt medan instruktivt beteende i hög utsträckning upplevs som ett negativt engagemang (a.a.). Heitzler, Lytle, Erickson, Barr-Anderson, Sirard och Storys forskning (2010) visar på ett samband mellan stöd från föräldrar och self-efficacy, situationsanpassad tillit till sig själv. Barn som upplever att de har ett socialt stöd från sina föräldrar har en högre skattad grad av self-efficacy i relation till att vara fysiskt aktiv (Heitzler et al., 2010). Barnen som har en situationsanpassad tillit till sig själv när de idrottar kan utveckla en trygghetskänsla som kan följa med utanför idrottens värld. Jakobsson, Lundvall, Redelius och Engström (2012) menar att barn som deltar i någon sport kan skapa en trygghetskänsla och vilja till att fortsätta med idrotten. Barnets egna vanor och de vanor som sker i samspel med lagkamrater skapas och formas om i det sociala samhandlandet i sporten (Jakobsson et al. 2012). Att känna laganda och en gemenskap i laget rankades högt av de unga i Hinics studie (2004). Inre motivationsfaktorer, så som självkänsla, laganda och gemenskap, brukar vara avgörande för att ungdomar ska fortsätta med idrotten (a.a.). Social interaktion ses som en del i ungas vilja att idrotta.

6. Socialt kapital eller socialt tryck?

Att skapa vanor, egna och gemensamma med andra påverkar individens trygghetskänsla och upplevelsen av deltagandet (Jakobsson et al., 2012). Detta kan ha inverkan på det enskilda barnets och föräldrarnas upplevelse av föreningsidrotten. Det sociala samspelet kan bli ett socialt kapital eller ett socialt tryck beroende av hur deltagandet upplevs av individen. Föräldrar som är engagerade i sina barns föreningsidrott blir deltagare i ett socialt samspel vilket kan beröra deras föräldraengagemang. Detta kapitel inleds med avsnittet *Social interaktion* som förklarar vad social interaktion är och hur det på olika sätt kan ta form. Därefter beskrivs interaktion i avsnittet *Grupper och nätverk*, hur interaktionen kan se ut beroende på vilken gemenskap och samhörighet en samansatt grupp människor har. Avslutningsvis kommer avsnittet *Normer* som redogör för vilka förhållande det finns mellan normer och värderingar och integrering mellan människor.

6.1 Social interaktion

Social interaktion är ett område där alla människor har erfarenheter (Eriksson, 2007). Det handlar om att kunna möta och bemöta olika människor vid olika tillfällen och att

kunna anpassa interaktionen till sakläget (a.a.). En grupp föräldrar som sätts ihop kan endast ha sina barns intresse för idrotten som gemensam nämnare. Detta kan komma att påverka föräldrarnas upplevelse av gruppen. En del föräldrar känner en press att vara engagerade, ett socialt tryck (Forsslund, 2012) medan andra upplever att engagemanget ger ett socialt kapital, de känner tillit och gemenskap med de andra föräldrarna (Patriksson, 2005). I längden kan detta vara avgörande för hur mycket föräldrarna väljer att engagera sig och på vilket sätt de är engagerade. Om föräldrarna tycker att det är kul och att engagemanget sker tillsammans med vänner eller föräldrar som de tycker om är det antagligen så att engagemanget är större än om uppgifterna upplevs som en press, ett socialt tryck. Forsslund (2012) menar att arbetet föräldrar utför lätt glöms bort om föräldrarna inte är ledare eller tränare i en idrottsförening. Utan dessa föräldrar skulle barn- och ungdomsidrotten inte fungera då organisationen bland annat byggs upp av deras ideella arbete. Men detta engagemang kan upplevas som ett tvång. En del föräldrar anser inte att det ideella arbetet, så som försäljning i föreningskiosken betyder lika mycket som att skjutsa till och från träningar. Engagemang värderas olika högt och kan av vissa föräldrar upplevas som något onödigt ont. Forsslund (a.a.) berättar att det ideella arbetet i stor utsträckning beror på ett socialt tryck och grundar sig inte lika ofta på inre värderingar.

Eriksson (2007) skriver om social interaktion och benämner tre interaktionsformer som kan uppstå vid samhandlande. Samhandlande i den bemärkelsen att människor anpassar sitt handlande utifrån varandra i en viss situation, alltså inte det samma som att samverka. Dessa tre former visar på samhandlingskretsar som är av subjektssymmetriskt, objektssymmetriskt och asymmetriskt förhållande. Subjektssymmetrisk samhandlingskrets syftar till att individer handlar och skapar sociala band – människorna har ett gott förhållande sinsemellan (Eriksson, 2007). Objektssymmetriskt förhållande handlar däremot om förbindelser där människor är i kontakt med varandra, en bekantskap och asymmetrisk samhandlingskrets är oregelbunden och behöver inte vara återkommande (a.a.).

6.2 Grupper och nätverk

Idrottsklubben och dess medlemmar kan utgöra en sekundärgrupp (Troost & Levin, 2004). Föräldrarna till barn som idrottar i en idrottsförening kan vara en sekundärgrupp då de blir en konstellation av människor som inte har någon vidare kontakt utanför

gruppen och inga känslor finns emellan gruppmedlemmarna. Dock kan det inom den sekundära gruppen finnas en eller flera primärgrupper. Primärgrupper fungerar som en slags familj, det kan vara den ”verkliga familjen” (till exempel föräldrar och barn som bor och lever tillsammans) men det kan även handla om kamratgrupper eller vänskapsgrupper (a.a.). Denna typ av grupp spelar en stor roll i många människors liv och utgör en betydelsefull gemenskap. Inom föräldragrupper kan det finnas både sekundär- och primärgrupper. Det handlar om hur alla individer fungerar tillsammans, det sociala samhandlandet som kan komma att avgöra hur gruppen i stort fungerar i förhållande till dess ändamål.

Nätverk är ett annat begrepp som används för att definiera en vis typ av sociala kontakter (Trost & Levin, 2004). Den sociala kontakten inom ett nätverk kan definieras som informell, självständig och relativt långvarig. Trost och Levin (2004) nämner Finsets redogörelse av nätverk som informella kontakter och/eller samarbetet människor emellan mer eller mindre regelbundet. Vilket även kan vara en beskrivning på de kontakter som idrottsföräldrar har inom föreningen med andra föräldrar. Det kan vara ett nätverk i individens liv, inom nätverket finns det aktörer och så finns det relationer mellan aktörerna (a.a.). Nätverket är idrottsförening och det kopplas samman med de aktiva aktörerna, de engagerade föräldrarna. Detta nätverk kan illustreras med hjälp av att aktörerna är punkter och relationerna som utgör nätverket är streck mellan aktörerna (Trost & Levin, 2004). Det är det sociala samspelet mellan föräldrarna som speglar hur nätverket ser ut alltså hur och var strecken dras mellan punkterna. Nätverket påverkas av de gemensamt bestämda, uttalade och tysta normer som finns inom grupperingen.

6.3 Normer

Normer uppstår i samspelet mellan människans medfödda möjligheter och den sociala miljö som hon möter (Bratt, 1979). Att acceptera och följa de normer som finns i vårt samhälle, i olika grupperingar kan vara både positivt och negativt. Det kan handla om småsaker som att alla i en grupp hälsar på varandra till att alla vet hur de ska hantera en viss situation – vanor som finns sedan en låg tid tillbaka som skapat en norm (a.a.). Individens behov är avgörande för vad hon tycker är värdefullt och för vad hon som individ anser är en norm. Bratt (1979) menar att behov är listade i en viss ordning där det första på listan är grundläggande biologiska behov (till exempel att andas, tillgång till vatten och mat) och sedan behov av trygghet och behovet av meningsfull

gemenskap. Trygghet kan bestå av kontrakt och försäkringar. Det kan inom en grupp handla om ett underskrivet gemensamt avtal. Meningsfull gemenskap kan vara en vacker bild i teorin men inte fullt så enkel att uppnå i praktiken (a.a.). En sorts meningsfull gemenskap som kan uppnås är bildningen av en primärgrupp som samverkar, vilket även gäller i idrottens värld. Det finns normer i samhället som syftar till att människor som tillhör en högre klass i större utsträckning deltar i någon form av idrott (Wilson, 2002). Samtidigt är dessa sporter som människor av högre klass deltar i få och speciellt utvalda (a.a.). Den sociala statusen påverkar valet av sport som individen själv vill delta i eller titta på. Wilson (2002) beskriver Bourdieus teori om att det kulturella kapitalet, var du är uppväxt och utbildningsnivå, som avgörande faktor för vilken social status du har i samhället – även vilken sport du är intresserad av. Två faktorer som även är avgörande är ekonomin och hur stor mängd fritid individen har (a.a.).

7. Sammanfattning

Föräldrar påverkar sina barn i många avseenden. Det är genom de vuxnas vanor gällande fysisk aktivitet och idrott som barns intresse för idrott kan växa fram. De allra flesta föräldrar engagerar sig på något vis i sina barns sportande men hur de deltar är olika. Engagemanget är dock inte alltid positivt då det kan påverka klimatet på träningen och barnets glädje till idrotten. De föräldrar som engagerar sig och deltar i barnens idrottande kan bli förebilder, deras sätt att agera kommer att påverka både sitt eget barn och även andras barn. Att vara engagerad som förälder är en balansgång mellan att uppmuntra eller pressa. Då föräldraengagemang kan ses som en norm kan föräldrar uppleva att det ställs krav på deras delaktighet för det är så bra föräldrar agerar. Dock kan det egna intresset för idrotten ha inverkan på föräldern så att denne pressar barnet när det var menat att stimulera. Barnet kan uppleva informativ uppmuntran (till exempel hur en passning ska se ut) som negativ och sympati som en positiv del i föräldraengagemanget. Stöd från föräldrarna är en del i skapandet av tron på sig själv för barn i relation till idrottande. För att de unga ska uppleva att aktiviteten är kul är självtilliten och motivation essentiellt. Att skapa laganda genom den sociala interaktionen kan påverka barn till att fortsätta med idrott då det värderas högt att känna gemenskap.

Social interaktion inom en ihopsatt grupp kan upplevas som ett socialt kapital eller ett ont måste. Det som är avgörande för hur interaktionen fungerar är hur gruppens medlemmar agerar och fungerar tillsammans. Samhandlandet mellan individerna hänger ihop med vilken definition gruppen får, till exempel ett nätverk med relativt långvarig och kontinuerlig kontakt. Detta är beroende av de normer som gruppen tillsammans skapat.

8. Metod

Kapitlet inleds med avsnittet *Datainsamlingsmetod*, där beskrivs den kvalitativa intervjun som är den metod som studien gjorts utifrån. Under rubriken *Urvalsprocess* redovisas hur informanter hittats och valts ut. Därefter i avsnittet *Tillvägagångssätt* förklaras hur studien gått till, samverkan med Gästriklands idrottsförbund för att nå ut till informanter och även hur intervjuerna gick till. I avsnittet *Databearbetning* redovisas hur den insamlade data bearbetats och hur teman blivit till ett resultat. Avslutningsvis beskrivs de etiska förhållningssätt jag tagit hänsyn till i studien under avsnittet *Etiska principer*.

8.1 Datainsamlingsmetod

Intervju valdes som datainsamlingsmetod då studiens syfte var att undersöka vad informanterna tycker om något, vad de har för uppfattning och för att ta reda på deras reflektioner, vilket metoden är användbar för (Cohen, Manion & Morrison, 2011). Då intervjufrågorna handlar om informantens egna reflektioner och uppfattningar användes en semistrukturerad typ av intervju vilket gör det möjligt att ställa följdfrågor och på så sätt styra samtalet. Detta med fördelen att hålla intervjuens fokus på undersökningens syfte och frågeställningar för att informanten inte ska resonera kring andra frågor. Cohen et al. (2011) beskriver den semistrukturerade intervjun som en klar struktur för färdiga intervjufrågor men att det är mötet mellan informanten och intervjuaren som styr hur intervjun kommer att ta form. Att använda sig av en intervju med tydlig struktur underlättar frågandet och kategoriseringen av svaren, vilket även gör utformandet av resultatet och diskussionen enklare (Bryman, 2011). Då denna studie är en tematisk studie (Sohlberg & Sohlberg, 2013) ville jag i första hand se på reflektioner kring föräldraengagemang, inte specifikt fokus på informanterna. Informanterna fick besvara frågorna i samma ordning med vissa undantag då vissa frågor redan tagits upp. Detta

har underlättat tematiseringen av resultatet. För att undersöka subjektiv empiri, personers åsikter och det unika är det bra att ha ett kvalitativt förhållningssätt, att ha ett mindre formellt möte med öppna frågor och möjlighet för intervjuaren att styra samtalet (Cohen et al., 2011). Med en kvalitativ semistrukturerad grund för intervjun har intervjuaren använts för att skapa teman av de faktorer som kan ha haft inverkan på föräldrarnas engagemang. Syftet för studien var att undersöka reflektioner kring deltagande och att se vad föräldrar uppfattade som betydelsefulla omständigheter för deras engagemang, därför anser jag att det var bra att använda intervju som metod för att få kvalitativa data som ger studien ett trovärdigare resultat. Detta är bra då diskussionen till studiens syfte är att se om det finns omständigheter som influerat föräldrarna till engagemang. Intervjuaren kan även styra informanten med följdfrågor och förtydliga frågor om informanten inte ger svar på frågan och svävar iväg. Två föräldrar intervjuades tillsammans vid ett tillfälle, vilket kan ha varit en fördel då detta kan ha skapat möjlighet till diskussion och informanterna kan ha ”hjälp” varandra att komma på, utveckla och resonera kring frågor (Cohen et al., 2011). Dock kan detta på samma gång vara något negativt, att en del idrottsföräldrar inte vågar säga vad de egentligen tycker då det kan finnas en viss norm som det är jobbigt att gå emot. Jag som intervjuare upplevde dock att dessa två föräldrar var bekväma med att uttrycka sina åsikter och reflektera över sitt föräldraengagemang tillsammans.

8.2 Urvalsprocess

Sociala bekymmer är ett studieområde inom sport- och idrottsforskning (Gratton & Jones, 2010) och hur föräldrar ser på deras egna engagemang i barn och ungas föreningsidrott har idag blivit ett socialt bekymmer. Hur barn och ledare upplever idrottande har det gjorts studier på (se Augustsson, 2007) men hur föräldrar ser på sin roll i sina barns idrottande finns det ingen nyligen publicerad forskning på. Efter det att jag sett programserien *Idrottens himmel och helvete* (Olsson, Wahlund & Norberg, 2014) väcktes tanken om att studera idrottsvärlden och föräldrar till barn som idrottar. Studiens urval har gjorts genom det Bryman (2011) benämner som målstyrt urval vilket syftar till att informanter selekteras utifrån studiens forskningsfrågor. Urvalet har gjorts genom flera steg, vilket kvalitativ forskning ofta bygger på vid målstyrt urval (a.a.). Först valdes föräldrar till barn som deltar i lagidrott ut som målgrupp för informanter. Detta på grund av att tidigare forskning (Wagnsson & Patriksson, 2005) visat på att lagidrott har fler samlade träffar för föräldrar och syftet med studien var att se hur

föräldrar reflekterar över engagemanget kring verksamheten vid föreningsidrottande för barn. Sedan kontaktades föreningarna via mail och tränare och coacher förde vidare missivet till föräldrar inom föreningen. Utifrån de föräldrar som tog kontakt med mig valdes två pappor och två mammor ut för att det skulle vara en jämt fördelning i urvalet. Då syftet var att se hur föräldrar reflekterar över det egna resonemanget har ingen jämförelse gjorts mellan könen och resultatet kommer inte att visa informanternas kön.

8.3 Tillvägagångssätt

Det första steget blev att kontakta Gästriklands idrottsförbund och tillsammans diskuterades ett första utkast på en problemformulering fram. Genom idrottsförbundet fick jag kontaktuppgifter till idrottsföreningar i Gästrikland. Missiv skickades ut till de föreningar som är verksamma med lagidrott och de informerade i sin tur föräldrarna. För att nå ut till fler föräldrar fick jag möjlighet att delta och presentera min studie vid två föräldraträffar som föreningarna hade. De föräldrar som var intresserade kontaktade mig via mail. Innan de riktiga intervjuerna genomfördes gjorde jag en testintervju med en bekant som har barn som har idrottat för att se om frågorna fungerade och gjorde därefter några ändringar för att de riktiga intervjuerna skulle flyta på bättre. Detta kan liknas med en pilotstudie (Cohen et al., 2011) som används för att koregera till exempel intervjufrågor. Informanterna som deltog i studien var två män och två kvinnor mellan 36 och 51 år. Tid och plats bestämdes, två av intervjuerna genomfördes på café och den tredje på informantens arbetsplats. En av intervjuerna gjordes med två föräldrar på samma gång då detta var informanternas önskan. Vid intervjutillfällena berättades studiens syfte och tillvägagångssätt, bland annat varför intervjun spelades in och även de etiska förhållningssätten för informanterna. Jag valde att inte dela ut några av intervjufrågorna i förväg då informanterna kan ”öva in” svar de tror att jag vill höra eller vad som anses vara korrekta svar. Intervjuerna spelades in så att samtalen var i centrum och jag kunde fokusera och lyssna på det informanterna berättar och på så sätt utveckla ämnet och ställa passande följdfrågor. Några anteckningar gjordes för att kunna återkoppla frågor och bekräfta deras reflektioner. Intervjuerna pågick mellan 13 minuter och 33 minuter.

8.4 Databearbetning

När intervjuerna genomförts transkriberades inspelningarna ord för ord. För att sortera information som var användbar för studiens syfte formades kategorier för att urskilja

vad föräldrarna sagt om vad som påverkar till engagemang och hur de beskriver en idrottsförälder. En överblick av intervjuerna gjordes och kategorier markerades i texten med olika färger för att kunna se vad informanterna har sagt inom ramen för dessa kategorier. Resultatet har delats in i teman med utgångspunkt i studiens syfte. Detta har gjorts genom att kategorier skapats till teman. Dessa teman är faktorer som påverkat informanterna till att vara engagerade föräldrar. Sedan har resultatet diskuteras i förhållande till tidigare forskning som redovisats i bakgrunden.

8.5 Etiska principer

När forskning bedrivs finns det forskningsetiska principer att förhålla sig till som kallas individskyddskravet (Vetenskapsrådet, 2009). I denna studie tas det hänsyn till de fyra huvudkraven som ingår i individskyddskravet som Vetenskapsrådet (2009) har tagit fram. Dessa fyra huvudkrav är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet har tagits i åtanke genom att tilltänkta informanter fick ta del av ett missiv där deras medverkan, vad deras uppgift skulle vara och studiens syfte redovisades. Detta krav syftar till att forskningsdeltagare ska bli informerade om hur deltagandet går till och vad data kommer att användas till (Vetenskapsrådet, 2009). Att det var frivilligt att delta, att informanterna kunde välja att avbryta deltagande om de kände för det och att de förblir anonyma informerade jag om ytterligare en gång vid intervjutillfället. Detta bygger på samtyckeskravet (a.a.), vilket betyder att medverkande i studien har rätten att själva bestämma över sitt deltagande i forskningen. Det tredje huvudkravet för forskning är konfidentialitetskravet. Med detta menas att forskare ska ta hänsyn till känsliga personuppgifter och material som kan koppla samman forskningen med informanterna. Det har gjorts i denna forskning då enbart jag har tillgång till det inspelade och transkriberade materialet och i det redovisade resultatet går det inte att urskilja vilka personer som har medverkat. Dessa åtgärder stärker det fjärde och sista forskningskravet som är nyttjandekravet. Nyttjandekravet finns till för att känslig information och personuppgifter inte skall användas till annat än den angivna forskningen och skall inte finnas tillgängligt för andra än forskaren (Vetenskapsrådet, 2009).

9. Resultat

I detta kapitel kommer studiens insamlade data att redovisas. Materialet har systematiserats och delats in i teman. Dessa teman har skapats utifrån föräldrarnas reflektioner kring det egna engagemanget i barnens idrottsföreningar. Varje tema speglar en orsak till varför informanterna är engagerade föräldrar. De tre teman som systematiserats är *För barnens skull*, *Det blir en gemenskap* och *Dra sitt strå till stacken*.

9.1 För barnens skull

De fyra föräldrarna uppger att det som i första hand har påverkat till att de engagerat sig i barnens idrottande är barnens intresse för att utöva sporten. De fyra föräldrarna har eller är aktiva inom någon idrott och två av föräldrarna har utövat samma sport som deras barn i dag håller på med. Att skjutsa och hämta till och från träningar och matcher menar de alla är starten för föräldraengagemanget. Förälder B berättar att hen tror att barn uppfattar engagerade föräldrar som uppmuntran och bekräftelse, att det blir roligare för barnen att idrotta då och att detta påverkar till engagemang.

”Att man som förälder visar barnet att *din* aktivitet är viktig för mig, jag tycker att det är kul att du tränar och jag tycker att det är roligt att komma och titta på dina matcher. Det är ju en sorts bekräftelse.” – B.

Förälder B tror att det är viktigt att föräldrar finns där och visar denna uppmuntran och bekräftelse. Detta menar förälder A är viktigt, att finnas där, höra med barnet hur det går på träningarna och att barnet har det bra. A är ensam om att nämna att hen tycker att det är viktigt att som förälder finnas där för både sina egna och andras barn, eftersom alla barn inte har samma förutsättningar och stöd hemifrån. Förälder D pratade om att ha koll på vad som händer i laget. D berättade att det är roligt som förälder att se hur barnen utvecklas och hur de själva kan ta ansvar. Att finnas där och påminna när det ska vara match och att vara med och stötta är det som driver engagemanget. Förälder D vill själv även vara så engagerad att hen kan prata om träningar och matcher med barnet, att kunna namn på lagkompisar och att veta vad som händer i laget. Informant C tycker att hen är engagerad för barnens skull, att uppmuntra till fysisk aktivitet och att se barnen tycka om att idrotta. Förr skjutsade C till träningar och stannade kvar men upplever nu att detta inte längre behövs. Detta är något som förälder A även pratade om. A anser att

föräldraengagemang inte behöver betyda att föräldrarna alltid är närvarande. Föräldrar behöver inte vara intresserade av sporten men att vara intresserad och ta hand om sitt barn är ett ansvar menar A.

”Många kommer dit med föräldrarna de första åren, de är där, finns där och uppmuntrar och stöttar (...) jag tror att det räcker med att vara intresserad. Man behöver faktiskt inte vara där fysiskt heller men att vara intresserad och fråga.” – A.

A berättar att en del barn inte har sina föräldrar med på träningar och matcher men kan behöva stöd från en vuxen. Att det är just förälder A som nämner detta kan ha påverkats av att A är tränare för ett lag. Föräldrarna A och B nämner även att de vuxna som är med och engagerar sig kan influera barnen i deras beteende vare sig de vuxna vill det eller inte. Föräldrarna blir förebilder för barnen menar förälder B.

Som förälder D nämnde att det är viktigt att som förälder kunna prata med sitt barn om träningar hemma, detta anser även förälder A. På så sätt får föräldern reda på om det är viktigt att finnas på plats och kunna uppmuntra till idrott vilket föräldrarna A och B anser vara viktigt och påverkar deras vilja till engagemang. Tre av föräldrarna pratade även om att det blir en social arena för barnen, att de får träffa andra barn utanför skolan. Förälder B och C anser att det är viktigt att barnen träffar andra kompisar och genom lagidrotten så kan barnen lära sig vara sjysta kompisar. Att även barnen kan vara mer intresserade av den sociala delen håller förälder D med om. Hen berättar att barnet mest är engagerad och idrottar för att träffa kompisarna och ha kul. Detta tycker D är roligt att se då alla inte vill eller kan bli elitidrottare, barnidrotten ska vara kul. De fyra föräldrarna pratade även om hur föräldrars beteende är viktigt inom barnidrotten. De har alla upplevt att vissa föräldrar har ett ovårdat språk och en dålig attityd vid träningar och matcher. D berättar att hen tänker på vilket språk som används

9.2 Det blir en gemenskap

De fyra föräldrarna är överrens om att engagemanget för barnens idrottande i första hand är ett socialt kapital och inte ett socialt tryck för dem. För förälder C ger de övriga föräldrarna som är engagerade i laget en positiv upplevelse av hens deltagande i barnens idrottande. Det blir en gemenskap, ett socialt umgänge som är ganska roligt. C är aktiv i en föräldragrupp som har vissa uppgifter de ska göra. Föräldrarna som är delaktiga och

är med vid träningar och matcher umgås och blir ett nätverk, till exempel föräldragruppen. Informant D tycker också att det är roligt att umgås med andra föräldrar. D träffar föräldrar från laget även på fritiden och upplever att det är samma föräldrar som är med och engagerar sig på träningar och matcher. D tror att det kan bero på att barnen trivs ihop och leker på fritiden, på så sätt har föräldrarna lärt känna varandra och också blivit vänner. Det är denna grupp föräldrar som håller ihop då de lärt känna varandra väl under tiden barnen idrottat tillsammans. Förälder B är lika som förälder C aktiv inom en föräldragrupp som hjälper ledare och tränare i laget och hen tycker att gemenskapen i den gruppen är bra och att det gör att engagemanget är roligt fastän alla uppgifter så som att stå i kiosken inte alltid är kul. För förälder A beskrivs den sociala kontexten något annorlunda gentemot de tre övriga föräldrarna. A är tränare för ett lag och beskriver ett socialt kapital som i första hand kommer ifrån barnen som spelar i laget. Det är barnens glädje som utvecklat drivkraften till att fortsätta vara aktiv som tränare.

”Ja det är ju en hobby för mig för jag spelade ju själv (...). Med facit i hand så är det ju nog det roligaste jag har gjort i alla fall och jag har ingen ambition att sluta alls utan hoppas att jag får följa många av de här barnen i många år.” – A.

Förälder A berättar att det egna intresset för sporten har utvecklats till ett engagemang som visat sig ha en positiv påverkan. Att bli tränare för laget är det roligaste A gjort och vill gärna fortsätta med det. Det sociala kapitalet kommer från den energin barnen ger när de tycker att det är roligt och detta är drivkraften till att fortsätta vara ideell tränare för laget.

9.3 Dra sitt strå till stacken

Att föräldraengagemang handlar om att på något vis delta och bidra till att föreningsidrotten fungerar är de fyra informanterna överens om. De är själva aktiva på olika nivåer, vet vad föreningarna behöver och föräldrarna drar sitt strå till stacken. Förälder A är som tidigare nämnt tränare för ett lag och är mer engagerad än många andra föräldrar. A berättar att det från början handlade om att skjutsa till och från träningar och matcher och att hjälpa till med att tvätta matchkläder. Men under de tre senaste åren har engagemanget för A utvecklats till att vara med i styrelsen och även till

att vara tränare, vilket inte var någon plan utan det bara blev så berättar förälder A. Det som informanten själv tror har inverkat är det egna intresset för sport och viljan att kunna vara med och påverka och på så sätt har engagemanget vuxit fram under en längre tid. För A är det ett stort ansvar och engagemanget tar tid, tre dagar i veckan och det kan i perioder kännas tungt att ha kravet att finnas på plats och vara motiverande när det är mycket på jobbet och med familjen. Förälder B och C är aktiv i en föräldragrupp och de uppgav båda att de känner att det är kul att hjälpa till. B berättar att föräldrarna i laget är hjälpsamma och vet när deras hjälp behövs, detta stämmer överens med de tre andra föräldrarnas beskrivning av det generella föräldraengagemanget i deras idrottsförening. C menar på att utan föräldrar så skulle inte idrotten fungera så bra då tränare och lagledare skulle få dra hela lasset, vilket inte är hållbart i längden. Det handlar om att kunna hjälpa till när man kan just för att det inte ska vara en mindre grupp som gör allt själva. Förälder D är med och hjälper till med fikaförsäljning, tvättar matchkläder och lämnar och hämtar vid träningar och matcher. D upplever att det egna engagemanget är på en bra nivå, det går ihop med familj, arbete och livet. De fyra föräldrarna var överens om att det just handlar om att kunna engagera sig på en nivå som passar individen. Förälder B tycker att det ibland kan kännas tungt att skjutsa och hämta till träningar i veckan och sedan åka med på match i en annan stad över helgen. Hen menar att det blir ganska mycket tid för barnens idrottande i perioder och fokus på sig själv kommer då i andra hand. Förälder C tycker att det är viktigt att komma ihåg att det är bättre att hjälpa till lite än ingenting alls.

”Jag är ju inte den som ställer upp och är tränare men jag kan ju hjälpa till med mycket annat.”
– C.

C upplever inte att hen har tid eller är den som tar på sig tränarrollen men är med och engagerar sig på en passande nivå i föräldragruppen. Förälder A tror att det är svårt för en del föräldrar att engagera sig då det är mycket stress i vardagen och att försöka få ihop livet som det är. Det kan vara anledningen till att vissa föräldrar inte är engagerade tror A.

10. Diskussion

I detta kapitel kommer studiens resultat att redovisas i förhållande till tidigare forskning och empirin i bakgrunden i avsnittet *Resultatdiskussion*. Därefter kommer den valda undersökningsmetoden att diskuteras under avsnittet *Metoddiskussion*.

10.1 Resultatdiskussion

Att se sitt eller sina barn vara lyckliga och få utöva den idrott de tycker om var en återkommande faktor som påverkade alla informanterna till att vara engagerade i barnens idrottande. Enligt Wagnsson och Patriksson (2005) brukar föräldrar som är uppmuntrande och stöttar sina barn till att idrotta själv ha varit aktiv inom någon sport. Detta stämmer överens med föräldrarna i denna studie då de fyra respondenterna är eller har varit aktiv med någon sport och två av respondenterna har varit aktiva inom samma sport som deras barn nu utövar. Föräldrarnas intresse för idrott kan påverka huruvida barnen blir intresserade och väljer att idrotta (Trost et al., 2003; Wagnsson & Patriksson, 2005), det kan ha haft verkan på barnen till föräldrarna i denna studie till att börja med samma sport som deras föräldrar utövar eller har utövat. Förälder B är uppmuntrande för att hen vill att barnet ska vara fysiskt aktiv och tror att just uppmuntran inspirerar barn till att fortsätta vara fysiskt aktiva. Detta kan stärkas då Keegan et al. (2009) redovisat att föräldrars uppmuntran är en faktor som motiverar barn och unga till att idrotta. Informant D är engagerad för att ha koll på vad som händer i laget och kunna prata med barnet hemma om idrottandet och kompisarna i laget. Detta kan vara ett sätt för föräldern att skapa en relation till sitt barn för att sedan kunna använda detta i till exempel uppfostringssyfte (Forsberg, 2010). Att veta vad som händer i laget och att kunna barnens vänners namn tror jag kan ge en känsla av kontroll och att kunna hantera konflikter med barnet. De kan diskutera tillsammans då båda parter vet att det varit bråk i laget till exempel.

Förälder A säger att det är viktigt att finnas där för andras barn, de som inte har engagerade föräldrar som finns på plats vid träningar och matcher. Detta kan kopplas till Karpis (2004) studie som redovisar att föräldrar är förebilder och genom att finnas där även kunna visa på ett gott föredöme, att vara en förbild både för sina egna barn och för andras barn. Att vara närvarande och visa engagemang har även olika innebörd för de fyra föräldrarna. Förälder A menar att föräldrar inte behöver ha ett intresse för sporten

utan intresset för barnet och att veta vad som händer i barnens liv är engagemang. Förälder D anser att barnens behov ska komma först och det är de som är en del i föräldraengagemanget för idrott. Om detta betyder att föräldern anser att hen behöver vara med på träningar är upp till den enskilda föräldern. Detta stämmer inte med Wagnsson och Patriksson (2005) studie som visar på att ett aktivt engagemang kräver ett eget intresse för idrotten. Då enbart en förälder uttryckt att idrotten barnen utövar även är ett intresse så visar inte denna studie att engagemanget kräver intresse för sporten. Barnen och deras glädje för fysisk aktivitet är de som motiverar informanterna till att engagera sig.

Förälder C poängterade att engagemanget från föräldrar är viktigt för att föreningsidrotten ska fungera och finnas kvar. Att det är viktigt att föräldrar tar sitt ansvar och försöker att hjälpa till med det man kan, dra sitt strå till stacken så att barnen kan fortsätta idrotta. Förälder C är med i en föräldragrupp och menar på att alla föräldrar inte kan bli tränare men alla kan göra något. Föräldraengagemanget är avgörande för föreningsidrottens överlevnad (Forsberg, 2009) då i princip allt arbete är ideellt. Respondent A som är tränare för ett lag uttrycker att idrottsglädjen från barnens sida motiverar till att vara med som förälder, att engagemanget blir enklare då hen ser att barnen är glada och tycker om träningen. Föräldrar till barn som idrottar i lag är de som engagerar sig mest enligt Wagnsson och Patriksson (2005) då det oftast är fler möten där föräldrar deltar. De fyra respondenterna uppger att de är engagerade idrottsföräldrar, vilket följer teorin ovan om lagidrott och föräldraengagemang. Tre av föräldrarna uppger att föräldraengagemanget bidrar till ett socialt kapital utanför den egna vänskapskretsen. En av dessa berättar att hen umgås med föräldrarna i laget även på fritiden. Det kan bistås med studien gjord av Patriksson (2005) som menar att sammansatta grupper kan utveckla en gemenskap och att deltagarna i gruppen känner en tillit till varandra, vilket skapar en god stämning. Om den sammansatta gruppen går bra ihop och medlemmarna trivs ihop bidrar det till att ett socialt kapital vilket jag upplever att dessa tre föräldrar känner i sina lag. Dock kan det tolkas som att förälder A som är tränare inte upplever samma gemenskap till de övriga föräldrarna, den beskrivs likartat en objektssymmetrisk samhandlingskrets (Eriksson, 2007) då det verkar som att A träffar föräldrarna men inte har någon ytterligare kontakt eller relation med dem. De tre andra föräldrarna beskrev gemenskapen liknande det Eriksson (a.a.) benämner som ett subjektssymmetriskt förhållande. Föräldrarna träffar andra föräldrar i föreningen, umgås

och blir en grupp som har gemenskap. Trost och Levin (2004) pratar om social kontakt i form av grupper och nätverk. Att det kan ses som en norm att vara engagerad och säga att det är roligt att vara med när barnen idrottar. Detta kan ha påverkat studiens resultat då föräldrarna kan ha försökt ge ”rätt svar”. Dock upplevde jag inte att informanterna försökte försköna verkligheten, föräldrarna berättade och reflekterade trovärdigt då allt inte framställdes som positivt.

Att vara uppmuntrande och stöttande som förälder är inte alltid lätt. Respondenterna är enhälliga om att det är positiva egenskaper som är förknippat med ett gott föräldraengagemang. Men stöd kan upplevas som press av barnen (Hinich, 2004) det handlar om hur budskap förmedlas. Detta lyfte även förälder D upp, som tänker på hur hen hejar på och pratar till sitt barn under träningar och matcher. De tre andra respondenterna anser även de att det är viktigt att ha ett vårdat språk och en bra attityd som förälder vid träningar och matcher. Vilket de fyra föräldrarna berättar att de upplevt att vuxna inte alltid har. Vilket kan styrkas med Karpis (2004) vars forskning även visar på att en del föräldrar inte har ett gott uppförande. Barn ser och tar efter de vuxnas beteenden vare sig det är ett gott eller dåligt uppförande, de vuxna är förebilder poängterade förälder B. Att vara engagerad som förälder behöver inte betyda att man jämt finns på plats menar informant A. Hen förklarar att det kan handla om att prata om barnets träning hemma och att visa ett intresse för det barnet håller på med. Inte att jämt finnas på plats i träningsalen eller följa med på matcher. Wagnsson och Patriksson (2005) skriver att ett aktivt engagemang kräver ett intresse för idrotten, vilket ingen informant upplever som nödvändigt. Det är barnens intresse och föräldrarna vill att barnen har roligt. Jag upplevde att informant D ansåg att det till en viss del är viktigt att någon förälder är delaktig på plats för barnen, att hålla koll som D uttryckte det, vilket kan liknas vid det Wagnsson och Patriksson (a.a.) pekar på som aktivt engagemang.

Jag reagerar på att dessa fyra föräldrar talar om att föräldrarna som är engagerade vet vad som förväntas av dem. Att det finns vissa oskrivna regler i engagemanget som skapar en struktur, en trygghet. Detta kan stärkas då Bratt (1979) syftar till att oskrivna regler som skapats av normer ger grupperingen en gemenskap och trygghet. De föräldrar som inte passar in i den normativa formen för hur en idrottsförälder ska vara kanske inte upplever den gemenskapen och det sociala kapitalet som föräldrarna i denna studie pratar om. De föräldrarna kanske väljer att inte vara engagerade på plats i

idrottssalen men pratar med barnen hemma, som förälder A menar är ett engagemang för barnen men inte för idrotten i sig. Förälder D nämnde att det är samma grupp föräldrar som är engagerade som syns på träningar och matcher – deras engagemang syns. Vad är det egentligen som säger att dessa föräldrar är de som är engagerade? Forslund (2012) menar på att engagemanget kan upplevas som något negativt. De föräldrar som upplever detta väljer då kanske att inte vara engagerade i en föräldragrupp eller att bli tränare. Hur ser föräldrar och föreningen på dessa individer som inte följer strömmen?

Att vara en idrottsförälder och att ha ett gott föräldraengagemang är inte enkelt. Det blir lätt en balansgång mellan att vara uppmuntrande och stöttande vilket kan upplevas som krav och press på föräldern själv och dennes deltagande. Engagemanget kan även upplevas som krav och press av barnen. Denna studie visar på att föräldrarna i första hand tänker på sina barn och just dessa föräldrar trivs med nivån på engagemanget.

10.2 Metoddiskussion

Då syftet med studien var att undersöka hur respondenterna reflekterar och själva beskriver det egna föräldraengagemanget blev valet av metod intervju då det är en bra metod för att undersöka personers uppfattningar (Cohen et al., 2011). En alternativ metod eller komplement till intervjuerna hade varit observation under intervjuerna. Att se föräldrarnas kroppsspråk när de svarade på intervjufrågorna och tolka dessa skulle ha kunna bidragit till ett utökat resultat. Genom att observera en träning, match eller ett föräldramöte skulle även kunna ha bidragit till föräldrarnas tolkning av engagemang inom lagidrotten. Då skulle jag fått se hur föräldrarna agerar tillsammans och möjligen utvecklat studien ytterligare med dessa tolkningar. Enkät är en metod som inte är lika bra när studien bygger på upplevelser och informanternas berättande (Cohen et al., 2011) så detta var inte ett alternativ. Intervjuerna genomfördes på caféer och på en av informanternas jobb, vilket var informanternas val för att de skulle känna sig trygga. Vid intervjuerna ställdes frågorna i samma ordning med några undantag då föräldrarna kom in på vissa frågor och det skulle ha blivit upprepning. Genom att inte ge förslag på frågor och på så sätt påverkat informanterna har resultatet en trovärdighet då det är informanternas egna reflektioner som redovisas. Dock menar Cohen et al. (2011) att både intervjuaren och informanten kan bli påverkad under undersökningen vilket kan leda till missvisande resultat. Detta kan bland annat vara genom tolkningar eller

missförstånd. Vid några tillfällen under intervjuerna svävade informanterna iväg och pratade om andra saker än det intervjufrågan handlade om vilket kan ha haft verkan på min tolkning av informanternas svar.

Val av respondenter ha gjorts genom målstyrt urval (Bryman, 2011) för att kunna följa studiens syfte och svara på frågeställningarna. Dock kan inte dessa fyra informanternas utsagor representera alla idrottsföräldrar i regionen och inte heller kan resultatet generaliseras. Detta på grund av att dessa föräldrar som valde att delta i studien själva har fått anmäla sitt intresse, vilket kan tyda på att de är engagerade, har ett intresse. De kan inte ses som en norm då urvalet är homogent gällande engagemanget med undantag för informant A som är tränare och kan ses som engagerad på en högre nivå. De föräldrar som inte är engagerade har ingen plats i studien och detta bortfall gör att omständigheter så som socialt tryck och ofrivilligt engagemang inte diskuteras. Detta är en brist då dessa föräldrar skulle kunna hjälpa idrottsföreningarna för att försöka öka föräldraengagemanget. I förhållande till studiens syfte, att föräldrar ska reflektera över sitt engagemang, så är urvalet relevant då föräldrarna ändå anser sig engagerade och kan reflektera över detta. Problematiken med att undersöka varför föräldrar är engagerade är att det kan påverka informanterna, de som inte upplever att de är engagerade kan bli ett bortfall. Detta på grund av att det kan upplevas som en norm att vara engagerad som förälder och de föräldrar som inte är de kan känna sig skuldbelagda. Därför är det viktigt att poängtera att studien inte syftar till att skuldbelägga någon utan syftet var att undersöka om det finns faktorer som kan ha inverkan på föräldraengagemanget. Resultatet hoppas jag ska kunna hjälpa idrottsföreningar till att förbättra föräldraengagemanget och föra en dialog med föräldrarna.

11. Slutsatser

Sammanfattningsvis kan ord som *uppmuntran, ställa upp, dra sitt strå till stacken, gemenskap* och *att finnas där* benämnas som huvudord för föräldraengagemang som informanterna beskriver. Det som resultatet och den tidigare forskningen säger överensstämmer väl, det handlar om barnen och deras intresse men det finns de föräldrar som inte är engagerade eller är engagerade av fel anledning eller på fel sätt. För att vara engagerad som förälder kräver det inte ett genuint intresse för idrott utan att vilja se sitt barn ha roligt och engagera sig kring detta. Ett gott föräldraengagemang är

inte svart eller vitt, det är en balansgång och upp till den enskilda föräldern att sätta gränser för hur engagerad och aktiv som hen vill och kan vara.

I resultatdiskussionen fann jag att området har möjlighet till vidare forskning. Just föräldrar till barn som idrottar är inte informanter som fått stå i centrum vid forskning om idrott vilket är ett område med utvecklingsmöjlighet. Att se hur föräldrar som inte är medverkande vid träningar ser på engagemang skulle vara intressant att undersöka då detta kan komma att hjälpa föreningar. Som tidigare nämnt är föräldrar till barn inom lagidrott oftast mest engagerade då det är fler möten. Det skulle vara önskvärt att se hur detta berör de föräldrar som känner sig pressade till att delta av olika anledningar. Även att göra jämförelser mellan män och kvinnor, de med ett barn och de med fler som idrottar, ensamstående och sambos skulle jag se som bidragande till ytterligare förståelse till forskningsfältet.

Referenser

Augustsson, C. (2007). *Unga idrottares upplevelser av föräldrapress* (Diss. Karlstads universitet: Estetisk-filosofiska fakulteten).

Bratt, N. (1979). *Samhälle, normer och normbildning – använder vi normerna konstruktivt eller destruktivt?* Stockholm: Bonniers Grafiska Industrier AB.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in Education*. Milton Park, Abingdom, Oxon: Routledge.

Eriksson, B. (2007). *Social interaktion: flöden – positioner – värden*. Malmö: Liber AB.

Erzmoneit, J. & Thompson, J. (2010). *Så blir du världens bästa idrottsförälder. Att skapa en positiv idrottsupplevelse för barn*. Stockholm: SISU idrottsböcker.

Forsberg, B. (2008, maj). Föräldrarna är ett problem. *Pockettidningen R*, nr 1.

Forsberg, L. (2010). Engagerat föräldraskap som norm och praktik. *Sociologi i dag*. Vol. 40, No 1/2: 78- 98. Hämtad: <http://ojs.novus.no/index.php/SID/article/view/16/15>

Forslund, M. (2012). *Ledning av idrottsföreningar – Berättelser från gräsrotsnivå*. Malmö: Liber AB.

Gottzén, L. & Kremer-Sadlik, T. (2012). Fatherhood and Youth Sports: A Balancing Act between Care and Expectations. *Gender & Society*. Vol. 26, No 4: 639-664. DOI: 10.1177/0891243212446370

Gratton, C. & Jones, I. (2010). *Research Methods for Sports Studies*. (2nd ed.). Abingdon, Oxon: Routledge.

Heitzler, C., Lytle, L., Erickson, D., Barr-Anderson, D., Sirard, J. & Story, M. (2010). Evaluating a Model of Youth Physical Activity. *National Institute of Health* Vol. 34, No 5: 593–606. DOI: 10.1016/S0749-3797(03)00217-4

Hinic, H. (2004). *Psykologiska, sociala och motivationsfaktorer inom ungdomsfotbollen* (Licentiatuppsats, Stockholms universitet, Psykologiska institutionen).

Jakobsson, B, Lundvall, S., Redelius, K. & Engström, L-M. (2012). Almost all start but who continue? A longitudinal study of youth participation in Swedish club sports. *European Physical Education Review* Vol. 18, No 1: 3-18. DOI: 10.1177/1356336X11430660

Karp, S. (2000). *Barn, föräldrar och idrott. En intervjustudie om fostran inom fotboll och golf* (Diss., Umeå universitet, Pedagogiska institutionen).

Karp, S. (2004). Den goda barnidrotten – föräldrar om barns idrottande. FoU-Rapport 2007:4. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Keegan, R., Harwood, C., Spray, C., & Lavallee, D. (2009). A qualitative investigation exploring the motivational climate in early career sports participants: Coach, parent and peer influences on sport motivation. *Psychology of Sport and Exercise* Vol. 10, No 3: 361–372. DOI: 10.1016/j.psychsport.2008.12.003

Olsson, H. & Wahlund, E. (Producenter), & Norberg, E. (Redaktör). (2014). *Idrottens himmel och helvete* [TV-program]. Sverige: Filmriding & Company.

Patriksson, G & Wagnsson, S. (2004). Föräldraengagemang i barns idrottande. FoU-Rapport 2004:8. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Pettersson Normark, F. (2012, 8 januari). Missnöjd pappa lämnade son ute i kylan. *SVT Nyheter*. Hämtad från: <http://www.svt.se/nyheter/sverige/missnojd-pappa-lamnade-sonen-ute-i-kylan>

SISU Idrottsutbildarna. (2009). *Så blir du världens bästa idrottsförälder*. Hämtad från:
http://www.sisuidrottsutbildarna.se/ImageVaultFiles/id_13901/cf_394/L-rgruppsplan_S- blir du v-rldens b-sta idrottsf-r.PDF

Sohlberg, B-M. & Sohlberg P. (2013). *Kunskapens former - Vetenskapsteori och forskningsmetod*. Stockholm: Liber AB.

Trost, J. & Levin, I. (2004). *Att förstå vardagen – med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv*. (3 uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Trost, S., Sallis, J., Pate, R., Freedson, P., Taylor, W., & Dowda, M. (2003). Evaluating a model of parental influence on youth physical activity. *American Journal Of Preventive Medicine*, Vol. 25, No 4: 277-282. DOI: 10.1016/S0749-3797(03)00217-4

Vetenskapsrådet (2009). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad från:
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Wagnsson, S. & Patriksson, G. (2005). Föräldrarnas engagemang i barnens idrottsföreningar – myt eller verklighet? *Svensk idrottsforskning*, nr 2. S. 44-48.

Wilson, T. (2002). The Paradox of Social Class and Sports Involvement: The Roles of Cultural and Economic Capital. *International Review for the Sociology of Sport*. Vol. 37, No 5: 5-16. DOI: 10.1177/1012690202037001001

Förfrågan om deltagande i intervju

Hej idrottsföräldrar!

Jag heter Anna Gehlin och läser min sista termin på hälsopedagogiska programmet på Högskolan i Gävle och skriver mitt examensarbete inom pedagogik i samverkan med Gästriklands idrottsförbund och behöver Din hjälp.

Jag är intresserad av att studera hur föräldrar ser på sitt engagemang för barns idrottande. Detta vill jag göra genom att intervjua föräldrar till barn som deltar i föreningsidrott. Fokus kommer att ligga på reflektionen över engagemanget och vad det betyder att vara en god idrottsförälder. Därför vill jag fråga Dig om du vill delta i en intervju. Du ger förslag på tid och plats så anpassar jag mig utifrån dina önskemål.

Dessa intervjuer kommer att utgöra grunden för min uppsats. Du som väljer att delta gör det frivilligt och har rätten att avbryta deltagandet närsomhelst under intervjuens gång. Intervjuerna kommer att ta ca 30 – 60 minuter och kommer att spelas in för att underlätta efterarbetet. Resultatet kommer att redovisas i uppsatsen där fiktiva namn används och det kommer inte att framgå vilken idrott intervjupersonen pratar om. Om du undrar över något kan du kontakta mig eller min handledare via telefon eller mail som finns nedan.

Med vänliga hälsningar

Anna Gehlin
hpl1agn@student.hig.se
07X – XXX XX XX

Fil Dr Elisabet Hedlund
elisabet.hedlund@hig.se

Intervjufrågor

Namn:

Ålder:

Kön:

Status:

Arbete:

Utbildning:

Antal barn som idrottar:

- Vad betyder föräldraengagemang för dig?
- Hur skulle du beskriva ditt engagemang för ditt/dina barns idrottande?
- Är föräldraengagemang viktigt tycker du?
Varför/varför inte? Kan du utveckla det?
- Vad anser du är ett gott föräldraengagemang?
- På vilket sätt är du engagerad i ditt barns idrottsförening?
Varför är du engagerad – inte om föreningen utan om vad man som förälder själv vill med sitt engagemang.
Vad vill du göra för ditt barn med ditt engagemang?
Om du skulle ändra på något, vad skulle du vilja förändra i ditt engagemang?
Varför?
- Vad förväntar sig föreningen av dig som förälder?
Har du fått information om det? Hur fick du informationen?
- Har föräldrarna någon aktiv roll i er idrottsförening?
Hur visar det sig?
- Hur tycker du att föräldraengagemanget är generellt i ditt/dina barns idrottsförening?
- Tar du del av möten med föräldrar som föreningen ordnar? Hur upplever du dessa?
- Är det något du vill tillägga?